

SIVILOMBUDET

HUMAN CARE UNG AS
Kjøita 25
4630 KRISTIANSAND S

Vår referanse
2022/5681

Deres referanse

Vår saksbehandler
Mette Jansen Wannerstedt

Dato
13.12.2023

Svar på Humana Kristiansand sin oppfølging etter Sivilombudets besøk i januar 2023

Vi viser til brev fra Humana barnevern Kristiansand mottatt 5. desember 2023, som svar på vårt brev av 12. oktober 2023 der vi bad om ytterligere redegjørelse for oppfølgingen av anbefalinger gitt i besøksrapporten som ble oversendt stedet 10. mai 2023.

Humana gjør i sitt svar og vedlagt dokumentasjon rede for hvordan de skal sikre at rettsikkerheten til ungdommene ivaretas og at vedtak og protokoller oppfyller lovens vilkår, og hvordan de skal sikre mer helhetlig oppfølging på avdelinger med mye bruk av tvang.

Beskyttelse mot vold og overgrep

Når det gjelder oppfølging av anbefalingen om at *Institusjonen bør sikre at rutinene gjør det tydelig hvordan barna selv trygt kan varsle om overgrep og at de informeres om dette* er det fortsatt vanskelig å se hvordan Humana Kristiansand har løst dette.

Vi understreker at bakgrunnen for at Humana Kristiansand ble gitt denne anbefalingen, var følgende funn: «Rutinen tok ikke spesielt for seg risikoen når barn er i enetiltak eller bor alene med bare ansatte. **Den hadde heller ikke en beskrivelse av hvordan institusjonen kunne sikre at barn selv trygt kunne varsle om slike hendelser.**» (fremhevet her).

Vi fikk i første svar fra institusjonen tilsendt rutine for *Forebygging og håndtering av overgrep*. Denne tar for seg hvordan institusjonen skal jobbe for å forebygge og hva ansatte skal gjøre i en rekke ulike situasjoner. Den inneholder imidlertid ingen beskrivelse av hvordan det konkret sikres at barn selv trygt kan varsle om overgrep. I andre tilsvar viser Humana til hvordan de sikrer at alle ansatte får en gjennomgang av nye rutiner. Vi mottok også en sjekkliste for informasjon alle barn skal motta om plikter og rettigheter. Av denne fremgår det blant annet at alle barn skal få informasjon om at de kan klage til og ta opp ting med Statsforvalteren som de ikke er fornøyd med ved institusjonen. Det kommer imidlertid fortsatt ikke klart frem hva slags informasjon barna skal få om hvem de kan varsle til dersom de opplever å bli utsatt for et overgrep på institusjonen.

En tydelig varslingsordning som er tilpasset sårbare barn og unge i institusjon, er et viktig forebyggende tiltak for å sørge for at vold eller overgrep fanges opp og håndteres så raskt

som mulig.¹ Manglende informasjon til ungdommene om hvordan man går fram kan i verste fall føre til at overgrep fortsetter, fordi barnet er redd og usikkert på hvem så alvorlig informasjon kan betros til.

En slik ordning innebærer mer enn en orientering om den generelle retten til å klage til Statsforvalteren. At barn får tilstrekkelig og tilpasset informasjon om dette er også en forutsetning for at de skal kunne utøve sin rett til å medvirke.² Barna bør få informasjon om hvem de kan varsle trygt til både internt i organisasjonen og til eksterne instanser.

Bruk av fysisk tvang

Når det gjelder bruk av fysisk tvang beskriver Human Kristiansand hvordan de har opplæring i og fokus på trygg bruk av fysisk tvang. Beskrivelser som gjelder situasjoner for bruk av tvang i vedlagte Sjekkliste for informasjon barn skal motta om plikter og rettigheter gjør det imidlertid uklart står det at Humana omsorg og assistanse har rett og plikt til å bruke fysisk makt dersom barnet er til fare for seg selv eller andre, og andre tiltak ikke hjelper. Sivilombudet vil her understreke at bruk av fysisk makt om utgangspunkt ikke er tillatt (§ 10-5), men barnevernsinstitusjoner kan benytte enkelte former for fysisk tvang og makt dersom det er åpenbart eller strengt nødvendig (§§ 10-3 og 10-7). Barnevernsinstitusjoner skal arbeide systematisk for å forebygge tvang (§ 10-4), og gi barn på institusjon forsvarlig omsorg og behandling § 10-1). Det er ingen av bestemmelsene i barnevernsloven som tilsier at ansatte ved en institusjon har plikt til å bruke fysisk tvang.

Sivilombudet forutsetter at Humana justerer sine rutiner og den informasjonen som gis til barna om bruk av fysisk tvang og makt.

Da vi fortsatt ikke kan se at anbefalingen som gjaldt hvordan barn trygt selv kan varsle om overgrep er fulgt opp av Humana Kristiansand, ber vi om en ny orientering om dette. Vår vurdering av dokumentasjonen som er sendt oss er at rutinene bør suppleres slik at det klart og konkret fremgår hvordan barn trygt kan varsle, og hvordan det sikres at alle barn i institusjonen informeres om dette.

Vi ber om å motta en ny orientering **senest fredag 11. januar 2024.**

For sivilombudet

Helga Fastrup Ervik
avdelingssjef

Mette Jansen Wannerstedt
seniorrådgiver

¹ FNs barnekonvensjon artikkel 19.

² Grunnloven § 104 første ledd, FNs barnekonvensjon artikkel 12 og Barnevernsloven § 10-2 første ledd.

Dette brevet er godkjent etter gjeldende interne rutiner og har derfor ikke håndskrevet underskrift.

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I AGDER

Postboks 504 4804 ARENDAL

BARNE-, UNGDOMS- OG FAMILIEDIREKTORATET

Postboks 2233 3103 TØNSBERG

BARNE-, UNGDOMS- OG FAMILIEETATEN

Postboks 2233 3103 TØNSBERG

REGIONKONTOR SØR

BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTET

Postboks 8036 0030 OSLO
DEP